

Astrid Hazelzet
Sophie Lathouwers
Linda Oosterheert
Stefan Wizke
Marieke van den Tooren

Factsheet

De kansrijkheid van AI-ondersteuning voor methodisch en evidence-based werken van arbeidsdeskundigen

Bij welke taken van arbeidsdeskundigen is toepassing van AI het meest kansrijk om het methodisch, evidence-based handelen te ondersteunen? Onder welke voorwaarden kunnen arbeidsdeskundigen AI op een ethische en verantwoorde manier gebruiken?

AANPAK

Om de vragen te beantwoorden is een stapsgewijze aanpak gekozen. Het vertrekpunt was dat de taken en handelingen die arbeidsdeskundigen uitvoeren in het kader van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming (BOB-model) leidend waren. Niet de AI-methodes. De aanpak bestond uit zes stappen:

- 1 Analyse van taken en handelingen binnen het BOB-model.
- 2 Lijst met doelen waarvoor AI kan worden ingezet.
- 3 Koppeling van taken en handelingen aan vereiste cognitieve vaardigheden.
- 4 Koppeling tussen de cognitieve vaardigheden en AI-methodes.
- 5 Randvoorwaarden bij het kiezen van een AI-toepassing in kaart brengen.
- 6 Ontwikkelen van een afwegingskader.

AI-METHODES

Maatschappelijk is er nu voornamelijk aandacht voor één specifieke AI-methode: generatieve AI. Er bestaan echter ook andere methodes die toegevoegde waarde kunnen hebben voor arbeidsdeskundigen: kennisrepresentatie en redeneren, Machine Learning en Hybride AI. Deze AI-methodes zijn meegenomen in dit onderzoek.

DOELEN VAN AI

Mogelijke doelen van de inzet van AI:

- Methodisch, evidence-based werken ondersteunen, bijvoorbeeld door het opdoen van nieuwe kennis of nadenken over interventies.
- Taakeisen verlagen, bijvoorbeeld het verlichten van administratieve lasten of ondersteuning bij beoordelingstaken.
- Klantvriendelijkheid verbeteren, bijvoorbeeld door taalgebruik aan te laten sluiten bij de gesprekspartner of ruimte te creëren voor meer klantcontacten door repetitieve taken te automatiseren.
- Energiebronnen verhogen, bijvoorbeeld door AI in te zetten als continue feedbackpartner.

TOEGEVOEGDE WAARDE

In het onderzoek is in kaart gebracht waar AI de meeste potentie en toegevoegde waarde kan bieden:

- **Beeldvorming:** AI is in te zetten bij het begrijpen, toepassen en analyseren van informatie. AI kan onder meer helpen bij het ordenen van gegevens en het herkennen van patronen.
- **Oordeelsvorming:** AI is beperkt inzetbaar, omdat evaluatie en menselijke afwegingen centraal staan. Gebruik vraagt om grote zorgvuldigheid en kritische reflectie.
- **Besluitvorming:** AI lijkt met name toepasbaar ter ondersteuning bij het opstellen van het arbeidsdeskundig rapport, bijvoorbeeld voor het maken en structureren van conceptteksten.
- **Deskundigheidsbevordering:** AI is kansrijk voor het sneller vinden van informatie en het benutten van kennis en wetenschappelijke inzichten.

Altijd zijn de volgende drie zaken cruciaal voor de zorgvuldige inzet van AI door arbeidsdeskundigen:

- Formuleer altijd eerst het doel van de AI-methode en bepaal de taken en handelingen waarvoor deze wordt ingezet. AI is een middel, geen doel op

zich. Een heldere doelstelling voorkomt ongerichte en ondoordachte implementatie.

- Gebruik AI (vooralsnog) uitsluitend als ondersteunend hulpmiddel. Zet AI alleen in als assistent. De arbeidsdeskundige blijft verantwoordelijk voor de Beeldvorming, Oordeelsvorming en Besluitvorming.
- Investeer in AI-geletterdheid en kritisch denkvermogen. Borg dat arbeidsdeskundigen voldoende kennis en vaardigheden hebben om AI-methodes verantwoord te gebruiken en de output kritisch te beoordelen vóórdat AI wordt ingezet.

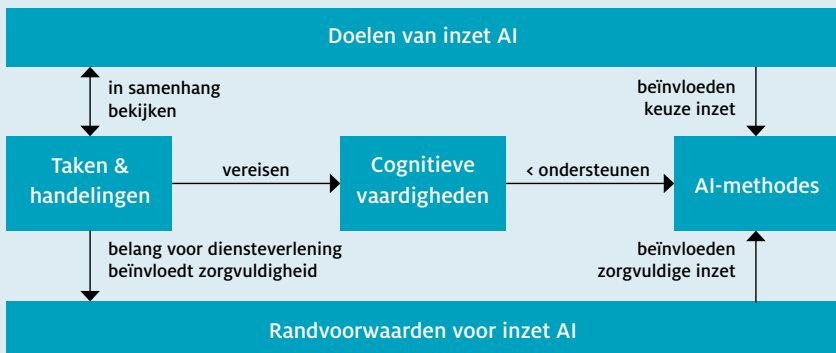
RANDVOORWAARDEN

Randvoorwaarden voor de inzet van AI zijn:

- Volgen van ethisch richtlijnen bij gebruik.
- Zorgen voor AI-geletterdheid en kritisch denkvermogen.
- Behouden van kwaliteit van arbeid.

AFWEGINGSKADER

De factoren die van belang zijn om de kansrijkheid en toegevoegde waarde van AI-inzet te beoordelen, hebben we gevat in een afwegingskader. Door het afwegingskader systematisch te doorlopen en de verschillende onderdelen in samenhang te bekijken, kun je afwegen welke AI-methodes arbeidsdeskundigen het beste ondersteunen bij specifieke taken en handelingen die zij uitvoeren.

Wil je zelf aan de slag met AI? Met de volgende stappen is tot een mogelijke AI-ondersteuning voor arbeidsdeskundigen te komen. Deze stappen helpen zowel organisaties en bureaus bij het kiezen voor het werken met AI als individuele arbeidsdeskundigen.

- 1 Bepaal wat jouw doel is van de inzet van AI: wat wil je er mee bereiken?
- 2 Ga na bij welke taak/handeling je AI in wilt zetten (om jouw doel te bereiken).
- 3 Stel vast welke cognitieve vaardigheden nodig zijn voor die taak of handeling.
- 4 Selecteer de bijpassende AI-methode.
- 5 Kijk naar de randvoorwaarden die van toepassing zijn en beoordeel of de AI op een zorgvuldige manier wordt ingezet en of de risico's van de AI-inzet acceptabel zijn.

MEER INFORMATIE

Meer informatie is te vinden in:

Cahier 39: De kansrijkheid van AI-ondersteuning voor methodisch en evidence-based werken van arbeidsdeskundigen

www.hetakc.nl